

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. lapkričio 17 d.
(OR. en)

12957/20

SAN 406
DEVGEN 165
ONU 71
COVID-19 22

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	12276/20 SAN 378 DEVGEN 144 ONU 61
Dalykas:	ES vaidmuo stiprinant Pasaulio sveikatos organizaciją – Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų išvados (2020 m. lapkričio 6 d.)

Priede delegacijoms pateikiamos Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl ES vaidmens stiprinant Pasaulio sveikatos organizaciją, patvirtintos rašytine procedūra, kuri užbaigta 2020 m. lapkričio 6 d.

Tarybos ir valstybių narių vyriausybės atstovų išvados dėl ES vaidmens stiprinant Pasaulio sveikatos organizaciją

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI

1. PRIPAŽĮSTA, kad COVID-19 pandemija ir jos padariniai sveikatai bei socialiniai ir ekonominiai padariniai dar labiau išryškino poreikį, *inter alia*, vykdyti tvirtą pasaulinį daugiašalį bendradarbiavimą, turėti stiprių pasaulinių pajėgumų sveikatos apsaugos srityje ir pateikti visuotinį atsaką į iššūkį sveikatos apsaugai. Remdamasi savo įgaliojimais, Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) atlieka pagrindinį vaidmenį kaip vadovaujanti ir veiksmus koordinuojanti institucija reaguojant į pasaulinius iššūkius sveikatos apsaugai, įskaitant pasirengimą protrūkiams, jų prevenciją, nustatymą ir reagavimą į juos;
2. PRIPAŽĮSTA, kad PSO atlieka Prieigos prie kovos su COVID-19 priemonių spartinimo iniciatyvos koordinavimo centro sekretoriato vaidmenį;
3. TAIP PAT PRIPAŽĮSTA, kad nors PSO turi plačius įgaliojimus, naujausios pandemijos parodė, kad tarptautinės bendruomenės lūkesčiai, nors ir skirtingi atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, iš esmės viršija dabartinius PSO pajėgumus ir jos gebėjimą remti valstybes nares vystant stiprias ir atsparias sveikatos apsaugos sistemas, kurios teiktų aukštos kokybės paslaugas tiems, kam jų reikia, nepaliekant nė vieno nuošalyje, be kita ko, pandemijų metu;
4. PABRĖŽIA PSO vaidmenį teikiant paramą, įskaitant skubią ir techninę paramą, pažeidžiamiausioms šalims;

5. PRIMENA, kad po sunkaus ūmaus respiracinio sindromo (SARS-CoV) epidemijos, gripo H1N1 pandemijų ir Ebolos viruso protrūkio Vakarų Afrikoje atliktos peržiūros ir vertinimai atskleidė pasaulinių pajėgumų pasirengti protrūkiams ir į juos reaguoti trūkumus ir buvo pateikta daug konkrečių rekomendacijų šiems trūkumams pašalinti. Tam tikru mastu dėl tų rekomendacijų imtasi pagirtinų veiksmų, pavyzdžiui, 2005 m. peržiūrėtos Tarptautinės sveikatos priežiūros taisyklės (TSPT) ir po pirmiau minėto Ebolos viruso protrūkio sukurta PSO ekstremaliųjų sveikatos situacijų programa ir Nepriklausomas PSO ekstremaliųjų sveikatos situacijų programos priežiūros patariamasis komitetas (IOAC);
6. ATKREIPIA DĖMESĮ į iššūkius, *inter alia*, susijusius su skaidrumu, sinergija, finansavimu ir atskaitomybe, su kuriais PSO susiduria esant dabartinei geopolitinei padėčiai, ir į pastaraisiais metais atliktose peržiūrose ir vertinimuose pateiktas rekomendacijas, taip pat į vykdomas peržiūras ir vertinimus siekiant rasti šių iššūkių sprendimus. TAIP PAT ATKREIPIA DĖMESĮ į dedamas pastangas pertvarkyti organizaciją įgyvendinant PSO pertvarkos darbotvarkę ir PSO 13-oje bendrojoje darbo programoje nustatytus „trigubo milijardo tikslus“;
7. PRIMENA ES ir jos valstybių narių koordinuojamąjį ir vadovaujamąjį vaidmenį inicijuojant 2020 m. gegužės 19 d. PSO rezoliuciją WHA73.1 dėl reagavimo į COVID-19 ir dėl jos derantis;
8. PAREIŠKIA remiantys PSO inicijuotą vertinimo procesą, PALANKIAI VERTINA Nepriklausomos parengties pandemijoms ir reagavimo į jas grupės (IPPR) įsteigimą ir PABRĖŽIA poreikį, kad ji būtų nešališka, nepriklausoma ir visapusiška, taip pat kad jos darbas būtų kuo kokybiškesnis;

9. PALANKIAI VERTINA tai, kad PSO sušaukė Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių veikimo peržiūros komitetą (TSPT peržiūros komitetą) ir kad jis bendradarbiauja su IOAC, IPPR ir kitais atitinkamais organais, kartu pabrėždami, jog svarbu, kad šis darbas papildytų esamas ir vykdomas iniciatyvas ir būtų su jomis suderintas. PRIMENA 146-osios vykdomosios valdybos (EB146.R10) priimtą rezoliuciją „Parengties ekstremaliosioms sveikatos situacijoms stiprinimas: tarptautinių sveikatos taisyklių įgyvendinimas (2005 m.)“ ir ATKREIPIA DĖMESĮ į Pasaulio parengties stebėsenos tarybos rekomendacijas dėl pasaulio parengties ir reagavimo stiprinimo;
10. PABRĖŽIA šiame reformos kontekste koncepcijos „Viena sveikata“ svarbą ekstremaliųjų sveikatos situacijų prevencijai bei jų sprendimui ir skatina apsvarstyti koncepcijos „Viena sveikata“ institucinį ir organizacinį įtvirtinimą pasauliniu lygmeniu.

**EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ
VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI, REMDAMIESI TUO, KAS IŠDĖSTYTA PIRMIAU,**

11. YRA ĮSIPAREIGOJĘ užtikrinti, kad ES ir jos valstybės narės, remdamosi savo įsipareigojimu laikytis daugiašališkumo principo, toliau atliktų vadovaujamąjį vaidmenį pasaulio sveikatos srityje, ir YRA PASIRYŽĘ užtikrinti koordinuojamąjį, iniciatyvų ir vadovaujamąjį vaidmenį įtraukiamo procese, kuriuo siekiama stiprinti pasaulinę sveikatos saugumą ir PSO, visų pirma pastarosios gebėjimą pasirengti ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir į jas reaguoti, taip pat išnagrinėti būsimus IPPR, TSPT peržiūros komiteto ir IOAC darbo rezultatus siekiant, kad jie virstų veiksmais, ir remti PPO valstybės nars stiprinant nacionalines sveikatos apsaugos sistemas ir visuomenės sveikatos politiką. Todėl svarbu palaikyti tvirtą ir nuolatinį dialogą su PSO valstybėmis narėmis;
12. pripažindami skirtingas nacionalines aplinkybes, DARO IŠVADĄ, kad reikia imtis spęsti PSO valstybių narių lūkesčių organizacijos atžvilgiu ir jos pajėgumų neatitikimo klausimą, ir TOLIAU DIRBS su kitomis PSO valstybėmis narėmis organizacijos valdymo organuose, kad būtų skatinami tinkami veiksmai siekiant geriausio sprendimo dėl tolesnių veiksmų;

13. PRIPAŽISTA, kad PSO valdymo organuose pirmiausia turėtų būti sprendžiami iššūkiai, su kuriais šiuo metu susiduria PSO, *inter alia*, susiję su skaidrumu, sinergija, nuspėjimu bei tvariu finansavimu ir atskaitomybe, taip pat iššūkiai, susiję su jos reagavimu į dabartinę pandemiją bei PSO valstybių narių lūkesčių ir organizacijos pajėgumų neatitikimu;
14. RAGINA visus atitinkamus subjektus, įskaitant kitus pasaulinius sveikatos srities subjektus ir nevalstybinius subjektus, drauge stiprinti PSO prevencijos, pasirengimo ir reagavimo pajėgumus, kartu PABRĖŽDAMA, kad svarbu toliau stiprinti partnerystes, taip pat organizacijos nepriklausomumą, norminamąjį darbą, techninius pajėgumus, atskaitomybę, efektyvumą, veiksmingumą ir skaidrumą;
15. PABRĖŽIA, kad sustiprintas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC) galėtų atlikti labai svarbų vaidmenį būsimų protrūkių metu ir kad reikėtų toliau svarstyti glaudesnio ECDC ir PSO bendradarbiavimo galimybes;
16. AKCENTUOJA, kad svarbu visapusiškai įgyvendinti TSPT, ir PABRĖŽIA, kad, nedarant poveikio šiuo metu vykdomos peržiūros ir vertinimo mechanizmų galutinėms ataskaitoms ir rekomendacijoms, galėtų būti numatyti toliau išdėstyti pasiūlymai dėl priemonių, *inter alia*, susijusių su TSPT peržiūra, ir jais galėtų būti remiamasi vykdant IPPR, IOAC, Pasaulio parengties stebėsenos tarybos ir TSPT peržiūros komiteto darbą. Tos priemonės apima šiuos veiksmus:
- turėtų būti apsvastyta galimybė peržiūrėti perspėjimo dėl tarptautinio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos paskelbimo sistemą; tai turėtų sudaryti sąlygas taikyti skirtingų lygių perspėjimus, pavyzdžiui, taikant šviesoforo spalvų sistemą, ir taip būtų skatinama didinti priemonių skaidrumą bei gerinti informacijos apie grėsmes visuomenės sveikatai tikslumą;
 - taikant TSPT būtų galima atskirti kelionių ir prekybos apribojimus, t. y. diferencijuoti priemones, susijusias su žmonių ir prekių vežimu, siekiant išvengti nereikalingos žalos ekonomikai;

- galimybė vietoje atlikti nepriklausomą epidemiologinį vertinimą didelės rizikos zonose glaudžiai bendradarbiaujant su PSO valstybe nare;
- didesnis skaidrumas dėl TSPT laikymosi nacionaliniu lygmeniu ir veiksmingesnė bei nuosekliau taikoma PSO valstybių narių ataskaitų teikimo PSO sekretariatui sistema, taip pat bendrų išorės vertinimų ir tolesnių su jais susijusių veiksmų stiprinimas;
- įgyvendintų reagavimo veiksmų teigiamo ir neigiamo poveikio vertinimas ir esamų žinių spragų nagrinėjimas siekiant nustatyti, kokių priemonių gali prireikti šalies lygmeniu, kad būtų galima nukreipti veiksmus;
- įsipareigojimas toliau stiprinti PSO norminamąjį vaidmenį ir, kai tikslinga, pajėgumus. Svarstymai šiame kontekste galėtų apimti galimą vyriausiojo mokslininko biuro stiprinimą, be to, kad stiprinamas regioninių ir šalių biurų vaidmuo, PSO skatinimą stiprinti ir plėtoti naujus metodus siekiant susieti sveikatą su tvarių augimu ir stiprinti pasaulinės sveikatos ekonomikos žemėlapių sudarymą bei supratimą ir tolesnį PSO akademijos kūrimą;
- PSO pastangų kurti pasirengimo ir reagavimo sinergiją su visais atitinkamais subjektais ir remti pažeidžiamiausius asmenis stiprinimas;
- trišalio PSO, Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) ir Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos (OIE) bendradarbiavimo su JT aplinkos programa (UNEP) stiprinimas siekiant skatinti laikytis koncepcijos „Viena sveikata“ zoonozinių ligų srityje;

17. PABRĖŽIA, kad ES ir jos valstybės narės visapusiškai remia PSO vadovaujamąjį ir koordinuojamąjį vaidmenį pasaulio sveikatos srityje, todėl skatins laiku įgyvendinti būtinas PSO reformų priemones, grindžiamas pirmiau minėtų punktų apmąstymais, taip pat susijusias ataskaitas ir rekomendacijas, siekiant stiprinti šią organizaciją visais trimis lygmenimis ir užtikrinti, kad PSO valdymo organai imtųsi tolesnių veiksmų.